

สหกรณ์: ภูมิ คำประกัน จำนวน

นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม

ประธานกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

นายประเมศวร์ อินทรชุมนุม

ประธานกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

กรรมการสมาชิกสหกรณ์โลก ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (ICA-AP)

อัยการอาวุโส สำนักงานการสอบสวน สำนักงานอัยการสูงสุด

การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต - เนติบัณฑิตไทย
- การจัดการภาครัฐและเอกชน มหาบัณฑิตที่ด
- วิทยาลัยการทัพเรือ
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- วิทยาการพลังงาน

หน้าที่การงาน

- อาจารย์พิเศษ ม.กรุงเทพ, สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน สตช.

สถานะของสหกรณ์ตามกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๕ นิติบุคคลจะมีขึ้นได้ก็แต่ด้วยอาศัยอำนาจแห่ง
ประมวลกฎหมายนี้หรือ**กฎหมายอื่น**

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒

มาตรา ๓๗ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็น
ว่า.....ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญ
รับจดทะเบียนให้แก่สหกรณ์นั้น

ให้สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็น**นิติบุคคล**

สถานะของสหกรณ์ตามกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๖ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ดังได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือ ตราสารจัดตั้ง

ดังนั้น สหกรณ์จึงมีสิทธิและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อกับสหกรณ์

ความรับผิดของกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๗๗ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนแห่งประมวลกฎหมายนี้ มาใช้บังคับแก่ความเกี่ยวพันระหว่างนิติบุคคลกับผู้แทนของนิติบุคคล และระหว่างนิติบุคคล หรือผู้แทนของนิติบุคคลกับบุคคลภายนอก โดยอนุโลม

มาตรา ๘๑๒ ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างใด ๆ เพราะความประมาทเลินเล่อของตัวแทนก็ดี เพราะไม่ทำการเป็นตัวแทนก็ดี หรือเพราะทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจก็ดี ท่านว่าตัวแทนจะต้องรับผิด

สิ่งแรกที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ควรต้องกระทำ

การกำหนดนโยบายในการบริหารสหกรณ์ (Policy)

เหตุผล เพราะเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๘ วรรคแรก **ประกอบมาตรา ๕** ที่กำหนดให้ “กรรมการใช้ความเอื้อเพื่อสอดส่องอย่างบุคคลค้าขาย ผู้ประกอบด้วยความระมัดระวัง”
เทียบตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๙๑/๒๕๔๑

นโยบายในการบริหารสหกรณ์ (Policy)

๑. นโยบายด้านการพัฒนาสหกรณ์ (Develop Policy)

๒. นโยบายด้านการให้สินเชื่อ (Credit Policy)

๑) กำหนดวงเงินสินเชื่อ financial amount

ก) กำหนดตามความต้องการของสมาชิก

(Basis of Requirement Approach)

ข) กำหนดตามความสามารถในการชำระหนี้

(Debt-Payment Powers or Financial Approach)

๓. นโยบายในการเก็บหนี้ (COLLECTION POLICY)

หลักการพิจารณาในการให้กู้ยืมเงิน (หน้าที่ของเจ้าหนี้)

๑. คุณลักษณะของผู้กู้ที่สมควรได้รับการพิจารณา
๒. ผู้กู้กู้เงินไปเพื่อสร้างประโยชน์อันใด
๓. ผู้กู้มีศักยภาพในการสร้างรายได้เพื่อชำระหนี้เพียงใด
๔. ผู้กู้มีหลักประกันเพียงพอเพื่อการชำระหนี้หรือไม่

คุณลักษณะของผู้รู้

๑. “ผู้รู้” เป็นใคร
๒. มีฐานะอย่างไร
๓. สัมมาอาชีพแบบใด
๔. คุณลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร
๕. วางใจได้เพียงใด

ผู้กู้เงินไปเพื่อการอันใด

สมาชิกสหกรณ์ต้องกู้เงินไปเพื่อการอันจำเป็นในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

- ▼ เพื่อเป็นทุนในการก่อให้เกิดรายได้แก่ตนและครอบครัว
- ▼ เพื่อการอันจำเป็นในครอบครัว ซึ่งกรณีนี้อาจก่อให้เกิดรายได้ก็ได้หรือไม่เกิดรายได้ก็ได้

ผู้ที่มีศักยภาพในการชำระหนี้เพียงใด

ศักยภาพในการชำระหนี้ คือ ความสามารถของลูกหนี้ที่จะคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ภายในระยะเวลาและอัตราที่สหกรณ์กำหนดได้หรือไม่ เปรียบไปดังกล่าวประกอบไปด้วย

- **ความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก**
- **ความสามารถในการดำรงชีพของสมาชิกและครอบครัว**
- **เหลือเก็บออมไว้เพื่อความยั่งยืน**

มาตรฐานการปล่อยสินเชื่อ (RESPONSIBLE LENDING – RL)

คณะกรรมการดำเนินสหกรณ์มีหลักคิดพิจารณาอย่างไรในการให้สมาชิกกู้เงิน แม้สหกรณ์คือ “สถาบันพัฒนาคุณภาพชีวิต” แต่ส่วนหนึ่งของสหกรณ์ก็เป็นสถาบันการเงินด้วยเช่นกัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำระบบการพิจารณาการบริหารความเสี่ยง ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นที่หลักประกันเงินกู้ แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่คณะกรรมการสหกรณ์ไม่นำมาใช้คือ “DSCR ratio”

DSCR ratio ย่อมาจาก **Debt Service Coverage Ratio**
ใช้ในการวัดความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจหรือบุคคล
โดยเฉพาะเมื่อมีการขอสินเชื่อหรือกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน
โดย DSCR จะช่วยให้ผู้ให้สินเชื่อหรือสถาบันการเงินประเมิน
ความเสี่ยงของการให้สินเชื่อ และตรวจสอบว่าผู้ขอสินเชื่อมี
ความสามารถในการชำระหนี้หรือไม่

DSCR มีวิธีคำนวณจากสัดส่วนระหว่างรายได้ที่สามารถใช้
สำหรับการชำระหนี้กับจำนวนหนี้ที่ต้องชำระ

ค่า DSCR สูงแสดงว่าบุคคลมีความสามารถในการชำระหนี้
ที่ดีกว่า แต่หากค่า DSCR ต่ำหมายถึงความไม่เสถียรในการ
ชำระหนี้

สำหรับการประเมิน DSCR ที่ถือว่าดีนั้นอยู่ที่ 1.25 หรือสูง
กว่า ซึ่งหมายความว่ารายได้ที่สามารถใช้สำหรับการชำระหนี้มี
มากกว่าหนี้ที่ต้องชำระ 25% ของยอดเงินที่ต้องจ่ายเป็น
ดอกเบี้ยและเงินต้นต่อปี

ตัวอย่างการคำนวณ

สมมติว่า นายสมชาย มีรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้เป็น ๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน และต้องชำระหนี้ทั้งหมดรวมกันเป็น ๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

$$DSCR = (\text{รายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้}) / (\text{จำนวนหนี้ที่ต้องชำระ}) = ๕๐,๐๐๐ / ๓๐,๐๐๐ = ๑.๖๗$$

ดังนั้น DSCR ของนายสมชายคือ ๑.๖๗ ซึ่งหมายความว่ารายได้ของนายสมชายมีอัตราสูงกว่าหนี้ที่ต้องชำระ ๑.๖๗ เท่า ซึ่งค่าที่คตินั้นจะอยู่ที่ ๑.๒๕ หรือสูงกว่า

ดังนั้นสามารถสรุปได้คร่าว ๆ ว่านายสมชายมีความสามารถในการชำระหนี้ที่สูง ความเสี่ยงที่ไม่ได้รับชำระหนี้ต่ำ

แต่ในกรณีนายสมบัติมีรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้เป็น ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน และต้องชำระหนี้ทั้งหมดรวมกันเป็น ๓๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน $DSCR = (\text{รายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้}) / (\text{จำนวนหนี้ที่ต้องชำระ}) = ๑๐,๐๐๐ / ๓๒,๐๐๐ = ๐.๓๑$

ดังนั้น DSCR ของนายสมบัติ คือ ๐.๓๑

สามารถสรุปได้คร่าว ๆ ว่านายสมบัติมีความสามารถในการชำระหนี้ที่ต่ำ เสี่ยงที่จะผิดนัดชำระหนี้สูง

โดยสรุป หากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ DCSR มาพิจารณาการให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ที่กู้ไป “เท่าที่จำเป็นในครัวเรือน” ประกอบกับการทำให้สมาชิกเหลือเงินเดือนร้อยละ ๓๐ แล้วค่อยพิจารณาข่วงดในการชำระหนี้ที่เหมาะสมในแต่ละรายในประกาศสุดท้าย สมาชิกสหกรณ์ก็น่าจะสามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมด และนี่คือ “ต้นน้ำ” แห่งความคิดในปล่อยสินเชื่อของสหกรณ์ที่ควรจะเป็น

ตัวอย่างการให้สินเชื่อสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด

วงเงินกู้ ไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

คุณสมบัติผู้กู้

๑. เป็นสมาชิกสหกรณ์

๒. มีอายุการเป็นสมาชิกติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี

หลักเกณฑ์การกู้ (ตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้สามัญ พ.ศ. 2568)

- ยื่นกู้ด้วยตนเอง ในวันและเวลาทำการ ณ สำนักงาน อาคารจามจุรี ๙
- สมาชิกจะต้องมีเงินเดือนสุทธิหลังจากหักชำระหนี้แล้วไม่น้อยกว่า ๑๐%

- พนักงานมหาวิทยาลัย และ/หรือพนักงานประจำหน่วยงานที่กู้สามัญ จะต้องส่งเงินค้ำหุ้นรายเดือนไม่น้อยกว่า ๔% ของเงินได้รายเดือน
- วงเงินกู้ของสมาชิกผันแปรตามอายุสมาชิก และเป็นไปตามเงื่อนไข ดังนี้
  - ๑. สมาชิกที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานประจำ หน่วยงาน หรือพนักงานหน่วยงานวิสาหกิจในกำกับของจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยที่ถือสัญญาจ้าง ไม่ถึง ๓ ปี ให้มีสิทธิกู้ได้ไม่เกิน ร้อยละ ๙๕ ของมูลค่าหุ้นที่ตนถืออยู่ และ/หรือ ร้อยละ ๙๕ ของเงินฝาก ของตน
  - ๒. สมาชิกที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำเงินงบประมาณแผ่นดิน ลูกจ้างประจำนอกงบประมาณแผ่นดิน เจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ

อายุสมาชิก ๑ ปี ไม่ถึง ๒ ปี ภูเก็ต ๑๕ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๒ ปี ไม่ถึง ๓ ปี ภูเก็ต ๑๖ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๓ ปี ไม่ถึง ๔ ปี ภูเก็ต ๑๘ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๔ ปี ไม่ถึง ๕ ปี ภูเก็ต ๒๐ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๕ ปี ไม่ถึง ๑๐ ปี ภูเก็ต ๒๗ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๑๐ ปี ไม่ถึง ๒๐ ปี ภูเก็ต ๓๗ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๒๐ ขึ้นไป ภูเก็ต ๔๗ เท่าของเงินเดือน

พนักงานมหาวิทยาลัย ที่ถือสัญญาจ้างตั้งแต่ ๓ ปี

อายุสมาชิก ๕ ปี ไม่ถึง ๑๐ ปี ภูเก็ต ๒๗ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๑๐ ปี ไม่ถึง ๒๐ ปี ภูเก็ต ๓๗ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๒๐ ขึ้นไป ภูเก็ต ๔๗ เท่าของเงินเดือน

พนักงานประจำหน่วยงาน พนักงานวิสาหกิจในกำกับของจุฬาฯ ที่ถือสัญญาจ้างเกินกว่า ๓ ปี

อายุสมาชิก ๕ ปี ไม่ถึง ๑๐ ปี ภูเก็ต ๒๕ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๑๐ ปี ไม่ถึง ๒๐ ปี ภูเก็ต ๓๕ เท่าของเงินเดือน

อายุสมาชิก ๒๐ ขึ้นไป ภูเก็ต ๔๕ เท่าของเงินเดือน

หลักประกันเงินกู้สามัญ

๑. หุ้นและหรือเงินฝากของสมาชิกผู้กู้ ใช้ค้ำประกันได้ไม่เกิน ๙๕%
๒. สมาชิกสหกรณ์ สามารถค้ำประกันได้เท่ากับสิทธิการกู้สามัญแห่งตน สูงสุดไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อสัญญา
๓. สมาชิกที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จะต้องมียุทธศาสตร์เวลาว่างเหลืออยู่ไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน และต้องมีระยะเวลาคงเหลือในสัญญาว่างเท่ากับหรือมากกว่าผู้กู้
กรณีและผู้ค้ำประกันพ้นสมาชิกภาพหรือสิ้นสุดสัญญาว่าง ให้ผู้กู้หาผู้ค้ำประกันคนใหม่ มาทำสัญญาค้ำประกันภายในระยะเวลาไม่เกิน ๖๐ วัน หากผู้กู้ไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันใหม่มาทดแทนได้ ให้ยื่นกู้ใหม่เท่าหนี้ยังคงเหลือเป็นกรณีพิเศษ โดยไม่ต้องค้ำนึ่งถึงงวด การชำระหนี้เดิม
หากผู้กู้ไม่ดำเนินการตามสหกรณ์ฯ จะเรียกหนี้ทั้งหมดคืนทันที มิฉะนั้นจะต้องพ้น สมาชิกภาพตามข้อบังคับฯ

หลักประกันในการชำระหนี้

อนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่ว่าสหกรณ์จะวิเคราะห์เหตุปัจจัยแห่งการกู้ยืมไว้ดีเพียงใด แต่ก็ยังคงมีความเสี่ยงอยู่บ้าง ประกอบกับสหกรณ์ซึ่งเป็นกิจการของคนหมู่มาก ดังนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยง สหกรณ์จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาในเรื่องหลักประกันเพื่อการบริหารความเสี่ยง และการพิจารณาหลักประกันควรพิจารณาเป็นรายๆ แล้วแต่กรณีไป

หลักประกันความเสียหายในการกู้เงิน

✕ การประกันด้วยบุคคล

สัญญาค้ำประกัน

✕ การประกันด้วยทรัพย์สิน

๑. สัญญาจำนอง

๒. สัญญาจำนำ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกันและผู้จ้างงซึ่งมิใช่ลูกหนี้ชั้นต้น แต่เป็นเพียงบุคคลภายนอกที่ยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ในการที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้เท่านั้น โดยข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติปรากฏว่าเจ้าหนี้ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพให้กู้ยืม มักจะอาศัยอำนาจต่อรองที่สูงกว่าหรือความได้เปรียบในทางการเงินกำหนดข้อตกลงอันเป็นการยกเว้นสิทธิของผู้ค้าประกันหรือผู้จ้างงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

หรือให้คำประกันหรือผู้จ้างเองต้องรับผิดชอบเป็นลูกหนี้ขั้นต้น กรณี
จึงส่งผลให้ผู้ค้าประกันหรือผู้จ้างเองซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปไม่ได้รับ
ความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งต้องกลายเป็นผู้
ถูกฟ้องล้มละลายอีกเป็นจำนวนมาก **ดังนั้น เพื่อสร้างความเป็นธรรม**
ให้แก่ผู้ค้าประกันและผู้จ้างเอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้
ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๗๗

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการค้าประกันและจำนองเพื่อให้มีความเหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจในปัจจุบัน สมควรกำหนดให้ผู้ค้าประกันที่เป็นนิติบุคคลสามารถผูกพันตนเพื่อรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมได้ รวมทั้งสามารถทำข้อตกลงล่วงหน้ายินยอมให้มีการผ่อนเวลาได้ หากเป็นสถาบันการเงินหรือประกอบอาชีพค้าประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติ ธุระ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๓ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สาเหตุที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกัน

เจ้าหน้าที่กำหนดข้อตกลงอันเป็นการยกเว้นสิทธิของผู้ค้าประกันตามที่
กฎหมายบัญญัติไว้ หรือให้ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบเป็นลูกหนี้ชั้นต้น

มาตรา ๖๙๑ ถ้าผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบร่วมกันกับลูกหนี้ ท่านว่าผู้
ค้าประกันย่อมไม่มีสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา ๖๘๘, ๖๘๙ และ ๖๙๐

ผู้ค้าประกันไม่ใช่ลูกหนี้ร่วม

เพราะไม่เคยเป็นหนี้กับลูกหนี้ขณะทำสัญญาค้าประกัน

สิทธิของผู้ค้าประกัน

มาตรา ๖๘๘ เมื่อเจ้าหนี้ทวงให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ ผู้ค้าประกันจะขอให้เรียกลูกหนี้ชำระก่อนก็ได้ เว้นแต่ลูกหนี้จะถูกศาลพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเสียแล้ว หรือไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ไปอยู่แห่งใดในพระราชอาณาเขต

มาตรา ๖๘๙ ถึงแม้จะได้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ดังกล่าวมาในमतรา ก่อนนั้นแล้วก็ตาม **ถ้าผู้ค้าประกันพิสูจน์ได้ว่าลูกหนี้นั้นมีทางที่จะชำระหนี้ได้ และการที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ นั้นจะไม่เป็นการยากไซ้ร** ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องบังคับการชำระหนี้รายนั้นเองจากทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อน

มาตรา ๖๙๐ ถ้าเจ้าหนี้มีทรัพย์สินของลูกหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันไซ้ร เมื่อผู้ค้าประกันขอ ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องให้ชำระหนี้เองจากทรัพย์สินซึ่งเป็นประกันนั้นก่อน

สาเหตุที่ไม่เป็นธรรมลูกหนี้และผู้จ้าง

เจ้าหนี้กำหนดข้อตกลงอันเป็นการ**ยกเว้นสิทธิของผู้จ้าง**ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือให้ผู้จ้างต้องรับผิดชอบเป็นลูกหนี้ขั้นต้น

หลักการชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๑๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่ง**มาตรา ๗๓๓** เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่ลูกหนี้ด้วย

มาตรา ๗๓๓ ถ้าเอา**ทรัพย์สินจำนอง**หลุดและราคาทรัพย์สินนั้นมี
ประมาณต่ำกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกันอยู่ก็ดี หรือถ้าเอาทรัพย์สินซึ่งจำนอง
ออกขายทอดตลาดใช้หนี้ **ได้เงินจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกัน**
อยู่นั้นก็ดี เงินยังขาดจำนวนอยู่เท่าใดลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในเงินนั้น

แต่เจ้าหนี้จำนองรวมทั้งสหกรณ์จะกำหนดให้ผู้จำนองยังคงต้องรับผิดชอบ
ในเงินที่ขาดจำนวนนั้นจากทรัพย์สินอื่นของผู้จำนองให้แก่ผู้รับจำนองจนครบ
ซึ่งเป็นภาระเอาเปรียบลูกหนี้และเจ้าหนี้สามัญ

ตัวอย่างสัญญาต่อท้ายสัญญาจ้างงานที่ดินเป็นประกันของสหกรณ์

ข้อ 3. ในกรณีบังคับจ้างงานเอาทรัพย์สินที่จ้างงานขายทอดตลาด
ได้เงินสุทธิไม่พอชำระหนี้ หรือในกรณีที่ผู้รับจ้างงานเอาทรัพย์สินที่จ้างงาน
หลุดเป็นสิทธิ และราคาทรัพย์สินที่จ้างงานต่ำกว่าจำนวนหนี้ที่ค้างชำระกันอยู่
เท่าใด หรือในกรณีทางราชการเวนคืนทรัพย์สินที่จ้างงานและจ่ายเงินทดแทน
ต่ำกว่าจำนวนหนี้ที่ค้างชำระกันอยู่เท่าใด **ผู้จ้างงานยังคงต้องรับผิดชอบในเงิน
นั้น และตกลงชำระหนี้ที่ขาดจำนวนนั้นจากทรัพย์สินอื่นของผู้จ้างงาน
ให้แก่ผู้รับจ้างงานจนครบ**

หมายเหตุคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๕๑/๒๕๕๑

คดีนี้โจทก์ฟ้องให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้เงินกู้และบังคับจำนอง ซึ่งในส่วน
ของคำขอให้ชำระหนี้เงินกู้ไม่ต้องระบุทรัพย์สินที่จะยึดในกรณีที่ลูกหนี้ไม่
ชำระหนี้ให้โจทก์ตามคำพิพากษาเป็นการถูกต้องแล้ว **แต่เนื่องจากเป็นกรณี
ที่ต้องด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๓๓ ซึ่งหากมีการ
บังคับจำนองแล้ว ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในเงินจำนวนที่ขาด (คำพิพากษา
ฎีกาที่ ๓๕๓๕/๒๕๕๐) ประชุมใหญ่)** จึงควรมีคำวินิจฉัยและพิพากษาไว้
ด้วยว่า หากยังขาดจำนวนอยู่เท่าใดลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในเงินจำนวนที่ขาด
โจทก์จะได้ยึดทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองชำระเงินจำนวนที่ขาดไม่ได้

ไพโรจน์ วายุภาพ

เจ้าหนี้ละเลยหน้าที่ของตนทำให้ลูกหนี้มีหนี้เกินตัว

เจ้าหนี้ไม่พิจารณาหลักเกณฑ์การให้กู้โดยดูความสามารถของลูกหนี้เป็นหลัก แต่กลับให้ความสำคัญกับผู้ค้ำประกันมากกว่า

หลักการพิจารณาในการให้กู้ยืมเงิน (หน้าที่ของเจ้าหนี้)

๑. คุณลักษณะของผู้กู้ที่สมควรได้รับการพิจารณา
๒. ผู้กู้กู้เงินไปเพื่อสร้างประโยชน์อันใด
๓. ผู้กู้มีศักยภาพในการสร้างรายได้เพื่อชำระหนี้เพียงใด
๔. ผู้กู้มีหลักประกันเพียงพอเพื่อการชำระหนี้หรือไม่

แต่เจ้าหนี้กลับให้ความสำคัญแก่ผู้ค้ำประกันมากกว่าลูกหนี้

เจ้าหนี้ทำให้ลูกหนี้สิ้นเนื้อประดาตัว

เจ้าหนี้ปล่อยปะละเลยที่จะบังคับชำระหนี้โดยทันทีที่ลูกหนี้ผิดนัด

มาตรา ๒๐๘ ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซ้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดไซ้ **ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัด** โดยมีพักต้องเตือนเลย .....

มาตรา ๒๑๓ ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ชำระหนี้ของตน **เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับชำระหนี้ก็ได้** เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้

พระราชบัญญัติ

ดอกเบี๋ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๕ ให้อำนาจกระทรวงการคลังประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืมสูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีก็ได้ และถ้ามีการออกประกาศเช่นนั้นแล้ว **มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ**

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๕๔ ท่านห้าม**มิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี** ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี

มาตรา ๗๕๕ ผู้รับจ้างจะบังคับจ้างแม่เมื่อหนี้ที่ประกันนั้น
ขาดอายุความแล้วก็ได้ **แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระในการจ้าง
เกินกว่าห้าปีไม่ได้**

ดอกเบี้ยธนาคาร ร้อยละเท่าไร ?

ถ้าค้างห้าปี เป็นเท่าไร ?

ดอกเบี้ยบวกเงินต้น ท่วมหลักทรัพย์

เจ้าหนี้จ้าง จึงตามยึดทรัพย์อื่นอีก

สาเหตุที่ลูกหนี้ไม่หลุดพ้นจากหนี้เพราะกฎหมาย

กฎหมายเปิดช่องให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ที่เป็นธรรมได้ และเจ้าหนี้ได้ผลประโยชน์ที่เหมาะสม แต่เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินกลับหาประโยชน์จากดอกเบี้ยที่กฎหมายอนุญาตเรียกได้สูงกว่าปกติ

มาตรา ๓๒๙ การชำระหนี้ในครั้งหนึ่ง ๆ ให้เอาจัดใช้เป็นค่าชำระหนี้เต็มเสียก่อนแล้วจึงใช้ดอกเบี้ย และในที่สุดจึงให้ใช้ในการชำระหนี้อันเป็นประธาน

ถ้าลูกหนี้ระบุให้จัดใช้เป็นประการอื่น ท่านว่าเจ้าหนี้จะบอกปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ก็ได้

การชำระคิติดอกเบ็ญที่เป็นธรรมตามกฎหมาย

มาตรา ๖๕๕ ห้ามมิให้คิติดอกเบ็ญในดอกเบ็ญที่ค้ำชำระ แต่ทว่าเมื่อดอกเบ็ญค้ำชำระไม่น้อยกว่าปีหนึ่ง คู่สัญญาคู่สัญญาจะตกลงกันให้เอาดอกเบ็ญนั้นทบเข้ากับต้นเงินแล้วให้คิติดอกเบ็ญในจำนวนเงินที่ทบเข้ากับนั้นก็ได้ แต่การตกลงเช่นนั้นต้องทำเป็นหนังสือ

ส่วนประเพณีการค้าขายที่ค้ำหนดดอกทบต้นในบัญชีเดินสะพัด หรือในการค้าขายอย่างอื่นทำนองเช่นว่านี้

ทำไมต้องมีดอกเบ็ญทบต้น ?

เพราะให้ลูกหนี้ค้ำงดอกเบ็ญได้

เพื่อให้ต้นเล็กลง ดอกเบ็ญในปีต่อไปก็จะลดลง

เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสหมดหนี้ได้ และมีความเป็นธรรมในการชำระหนี้

ควรกำหนดให้การชำระหนี้นั้นต้องจัดให้

- ๑) ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นลำดับแรก
- ๒) ไปชำระหนี้เงินต้นหรือหนี้ประธานเป็นลำดับต่อไป
- ๓) เมื่อชำระหนี้ประธานครบถ้วนแล้ว จึงให้ไปชำระดอกเบี้ย
- ๔) ดอกเบี้ยที่ค้างชำระหนึ่งปี ให้เอาดอกเบี้ยนั้นทบเข้ากับต้นเงินแล้วให้คิดดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทบเข้ากันนั้น
- ๕) ค่าสินไหมทดแทน และค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น เรียงตามลำดับ

กฎหมายว่าด้วยการค้าประกำัน

มาตรา ๖๘๐ อันว่าค้าประกำันนั้น คือสัญญาซึ่ง**บุคคลภายนอก**คนหนึ่ง เรียกว่า **ผู้ค้าประกำัน** ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ ไม่ชำระหนี้

อนึ่ง สัญญาค้าประกำันนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่าง หนึ่งลงลายมือชื่อผู้ค้าประกำันเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหา ได้ไม่

มาตรา ๖๘๑ อันคำประกันนั้นจะมีได้แต่เฉพาะเพื่อหนีอันสมบูรณ์

หนีในขนาดหรือหนีมีเงื่อนไขจะประกันไว้เพื่อเหตุการณ์ซึ่งหนีนั้นอาจเป็นผลได้จริงก็ประกันได้ แต่ต้องระบุนิติบุคคลในการก่อหนีรายชื่อคำประกัน ลักษณะของมูลหนี จำนวนเงินสูงสุดที่คำประกันและระยะเวลาในการก่อหนีที่จะคำประกัน เว้นแต่เป็นการคำประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราว ตามมาตรา ๖๘๘ จะไม่ระบุระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

สัญญาคำประกันต้องระบุหนีหรือสัญญาที่คำประกันไว้โดยชัดแจ้ง และผู้คำประกันยอมรับผิดเฉพาะหนีหรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น

หนีอันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนีเพราะทำด้วยความสำคัญผิดหรือเพราะเป็นผู้ไร้ความสามารถนั้นก็อาจจะมีประกันอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้าหากว่าผู้คำประกันรู้เหตุสำคัญผิดหรือไร้ความสามารถนั้นในขณะที่เข้าทำสัญญาผูกพันตน

หลักการค้ำประกัน

ค้ำประกันนั้นจะมีได้แต่เฉพาะเพื่อ

๑) หนี้อันสมบูรณ์ คือ **หนี้เกิดขึ้นแล้ว** ในขณะที่ทำสัญญาค้ำประกัน

๒) หนี้ในอนาคตหรือหนี้มีเงื่อนไข คือ **หนี้ยังไม่เกิด** ในขณะที่ทำสัญญาค้ำประกัน แต่หนี้จะเกิดขึ้นตามเหตุการณ์ที่อาจเป็นผลได้จริง ซึ่งสัญญาค้ำประกันต้องระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการก่อหนี้รายชื่อค้ำประกัน ลักษณะของมูลหนี้ จำนวนเงินสูงสุดที่ค้ำประกันและระยะเวลาในการก่อหนี้ที่จะค้ำประกัน

ประกาศกระทรวงแรงงาน

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเรียกหรือรับหลักประกันการทำงาน
หรือหลักประกันความเสียหายในการทำงานจากลูกจ้าง

พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่นายจ้างเรียกหรือรับหลักประกัน โดยการค้ำประกัน
ด้วยบุคคล วงเงินค้ำประกันที่นายจ้างเรียกให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบไม่
เกินหกสิบเท่าของอัตราค่าจ้างรายวัน โดยเฉลี่ยที่ลูกจ้างได้รับให้นายจ้าง
จัดทำหนังสือสัญญาค้ำประกันสามฉบับ โดยให้นายจ้าง ลูกจ้าง และผู้ค้ำ
ประกันเก็บไว้ฝ่ายละฉบับ

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๑๒ ง ราชกิจจานุเบกษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ขั้นตอนการขอกู้เงินที่ควรจะเป็นในระบบสหกรณ์

- ๑) สมาชิกยื่นคำขอกู้ พร้อมเสนอชื่อผู้ค้ำประกัน/หลักทรัพย์
- ๒) ฝ่ายสินเชื่อพิจารณาตรวจสอบว่าผู้กู้กู้ได้เท่าไร ผู้ค้ำประกันค้ำได้หรือไม่ /หลักทรัพย์พอหรือไม่ เสนอคณะกรรมการเงินกู้
- ๓) คณะกรรมการเงินกู้อนุมัติให้กู้ได้
- ๔) ฝ่ายสินเชื่อจัดทำสัญญากู้และสัญญาค้ำประกัน
- ๕) สมาชิกลงนามสัญญากู้ (หนี้อันสมบูรณ์)
- ๖) สัญญาค้ำประกัน แล้วรับเงินกู้

มาตรา ๖๘๑/๑ ข้อตกลงใดที่กำหนดให้ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่กรณีผู้ค้าประกันซึ่งเป็นนิติบุคคล และยินยอมเข้าผูกพันตนเพื่อรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ในกรณีเช่นนั้นผู้ค้าประกันซึ่งเป็นนิติบุคคลนั้นย่อมไม่มีสิทธิดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘๘ มาตรา ๖๘๙ และมาตรา ๖๙๐

มาตรา ๖๙๑ ในกรณีที่เจ้าหนี้ตกลงกับลูกหนี้ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการค้ำประกันรวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น ให้เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตกลงกันนั้น ถ้าลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดแล้วก็ดี ลูกหนี้ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดไม่ครบถ้วน แต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ส่วนที่เหลือนั้นแล้วก็ดี หรือลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามที่ไต่ลด แต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ตามที่ไต่ลดนั้นแล้วก็ดี ให้ผู้ค้ำประกันเป็นอันหลุดพ้นจากการค้ำประกัน .....

.....ในการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันดังกล่าว ผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้แม้จะล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดแต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาชำระหนี้ดังกล่าว ในกรณีที่เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวเมื่อล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้ว ให้ผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบถึงข้อตกลงนั้น ทั้งนี้ ข้อตกลงที่ทำขึ้นภายหลังที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้แล้ว หากในข้อตกลงนั้นมีการขยายเวลาชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ มิให้ถือว่าเป็นการผ่อนเวลาตามมาตรา ๗๐๐

มาตรา ๗๐๐ ถ้าคำประกันหนี้อันจะต้องชำระ ณ เวลาที่กำหนด
แน่นอนและเจ้าหนี้ยอมผ่อนเวลาให้แก่ลูกหนี้ ผู้คำประกันย่อมหลุดพ้น
จากความรับผิด เว้นแต่ผู้คำประกันจะได้ตกลงด้วยในการผ่อนเวลานั้น

ข้อตกลงที่ผู้คำประกันทำไว้ล่วงหน้าก่อนเจ้าหนี้ผ่อนเวลาอันมีผล
เป็นการยินยอมให้เจ้าหนี้ผ่อนเวลาข้อตกลงนั้นใช้บังคับมิได้

ความในวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่กรณีผู้คำประกันซึ่งเป็นสถาบัน
การเงินหรือคำประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติธุระ

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต่อผู้ค้าประกัน

มาตรา ๖๘๕ ผู้ค้าประกันย่อมรับผิดชอบเพื่อค่าฤชาธรรมเนียมความซึ่งลูกหนี้จะต้องใช้ให้แก่เจ้าหน้าที่ แต่ถ้าโจทก์ฟ้องคดีโดยมิได้เรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ขึ้นก่อนไซ้ ท่านว่าผู้ค้าประกันหาต้องรับผิดชอบเพื่อใช้ค่าฤชาธรรมเนียมเช่นนั้นไม่

มาตรา ๖๘๕ ถ้าเมื่อบังคับตามสัญญาค้าประกันนั้น ผู้ค้าประกันไม่ชำระหนี้ทั้งหมดของลูกหนี้ รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน และอุปกรณ์ด้วยไซ้ หนี้ยังเหลืออยู่เท่าใด ท่านว่าลูกหนี้ยังคงรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เหลือนั้น

สิทธิของผู้ค้าประกัน

- ๑) เมื่อเจ้าหน้าที่ทวงให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ ผู้ค้าประกันจะขอให้เรียกลูกหนี้ชำระก่อนก็ได้ เว้นแต่ลูกหนี้จะถูกศาลพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเสียแล้ว หรือไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ไปอยู่แห่งใดในพระราชอาณาเขต (มาตรา ๖๘๘)
- ๒) ถึงแม้จะได้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้แล้วก็ตาม ถ้าผู้ค้าประกันพิสูจน์ได้ว่าลูกหนี้มีทางที่จะชำระหนี้ได้ และการที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ นั้นจะไม่เป็นการยากไซ้ ท่านว่าเจ้าหน้าที่จะต้องบังคับการชำระหนี้รายนั้นเองจากทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อน (มาตรา ๖๘๙)
- ๓) ถ้าเจ้าหน้าที่มีทรัพย์สินของลูกหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันไซ้ เมื่อผู้ค้าประกันร้องขอ ท่านว่าเจ้าหน้าที่จะต้องให้ชำระหนี้เองจากทรัพย์สินซึ่งเป็นประกันนั้นก่อน (มาตรา ๖๙๐)

มาตรา ๖๘๕/๑ บรรดาข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าประกันที่แตกต่าง
ไปจากมาตรา ๖๘๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๖๙๔
มาตรา ๖๙๘ และมาตรา ๖๙๙ เป็นโมฆะ”

มาตรา ๖๘๕/๑ บรรดาข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าประกันที่แตกต่าง
ไปจากมาตรา ๖๘๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๖๘๖
มาตรา ๖๙๔ มาตรา ๖๙๘ และมาตรา ๖๙๙ เป็นโมฆะ

วิธีแก้ปัญหของเจ้าหนี้ต่อผู้ค้ำประกัน

มาตรา ๖๘๒ ท่านว่าบุคคลจะยอมเข้าเป็นผู้รับเงื่อนไข เป็นประกัน
ของผู้ค้ำประกันอีกชั้นหนึ่ง ก็เป็นได้

ถ้าบุคคลหลายคนยอมตนเข้าเป็นผู้ค้ำประกันในหนี้รายเดียวกันไซ้
ท่านว่า**ผู้ค้ำประกันเหล่านั้นมีความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน** แม้ถึงว่าจะ
มิได้เข้ารับค้ำประกันรวมกัน

กระบวนการบอกกล่าวเป็นหนังสือไปถึงผู้ค้าประกัน

มาตรา ๖๘๖ เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้าประกันมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้าประกันที่จะชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ

ในกรณีที่เจ้าหนี้มิได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าการระมัดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

เมื่อเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้หรือผู้ค้ำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ตามวรรคหนึ่งผู้ค้ำประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือใช้สิทธิชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่กับเจ้าหนี้ก่อนการผิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ตนต้องรับผิดชอบก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๗๐๑ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างที่ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามวรรคสาม เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่ลูกหนี้ผิดนัดในระหว่างนั้นมิได้

การชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันตามมาตรา นี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้ค้ำประกันตามมาตรา ๖๙๓

มาตรา ๗๐๑ ผู้ค้าประกันจะขอชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตั้งแต่เมื่อถึงกำหนดชำระก็ได้

ข้อตกลงที่ผู้ค้าประกันทำไว้ล่วงหน้าก่อนเจ้าหนี้ผ่อนเวลาอันมีผลเป็นการยินยอมให้เจ้าหนี้ผ่อนเวลาข้อตกลงนั้นใช้บังคับมิได้

ความในวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่กรณีผู้ค้าประกันซึ่งเป็นสถาบันการเงินหรือผู้ค้าประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติธุระ

มาตรา ๖๙๓ ผู้ค้าประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใด ๆ เพราะการค้าประกันนั้น

อนึ่ง ผู้ค้าประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วย

ความรับผิดชอบของผู้ค้าประกัน

- มาตรา 686 ลูกหนี้ผิดนัดลงเมื่อใด ท่านว่าเจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้แต่นั้น

อธิบาย

- เมื่อลูกหนี้ผิดนัดลงเมื่อใด เจ้าหนี้อย่อมฟ้องให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบชำระหนี้ได้ทันที โดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้ค้าประกันผิดนัดหรือไม่ก็ตาม

อธิบาย มาตรา 686

- ลูกหนี้ผิดนัดเมื่อใด
  - หนี้มีกำหนด เมื่อครบกำหนดแล้วและเจ้าหนี้ได้เตือนให้ชำระหนี้แล้ว ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ลูกหนี้จึงจะผิดนัด(ม.204ว.1) เว้นแต่หนี้มีกำหนดชำระหนี้ตามวันเวลาปฏิทิน เช่นนี้เมื่อพ้นกำหนด ลูกหนี้ย่อมผิดนัดโดยมิพักต้องให้คำเตือนก่อน (ม.204ว.2) เช่น ถึงกำหนดวันที่ 6 ส.ค.,ภายใน 7 วันนับแต่ทำสัญญา, วันพ่อ ฯลฯ
  - หนี้ไม่มีกำหนดเวลาชำระหนี้ ถือว่าหนี้ถึงกำหนดทันทีที่เกิดหนี้ เจ้าหนี้ย่อมเรียกให้ชำระหนี้ได้ทันที และลูกหนี้ชอบชำระหนี้โดยพลัน หากเรียกให้ชำระแล้วไม่ชำระหนี้ ลูกหนี้ก็ผิดนัด

อธิบาย มาตรา 686

- กรณีหนี้มูลละเมิด มาตรา 206 บัญญัติให้ถือว่าผิดนัดแต่เวลาที่เกิดละเมิด เพราะละเมิดเป็นนิติเหตุ มิใช่สิ่งที่ตกลงกันได้ หรือมีความผูกพันกันมาก่อนอันจะกำหนดวันที่ถึงกำหนดชำระหนี้ได้ บรรดาดอกเบี้ยค่าสินไหมทดแทนจึงคำนวณนับตั้งแต่วันที่ทำละเมิดเป็นต้นไป

- ฎ.๓๔๙๓/๒๕๒๕

- แม้ผู้ค้าประกันจะไม่ได้รับหนังสือทวงถามให้ชำระหนี้ ผู้ค้าประกันก็หาหลุดพ้นความรับผิดในหนี้ไม่ เพราะ มาตรา ๖๘๖ บัญญัติว่าลูกหนี้ผิดนัดลงเมื่อใด ท่านว่าเจ้าหนี้ชอบจะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้

- ฎ.๕๕๗/๒๕๓๒

เมื่อลูกหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้ทันที โดยไม่ต้องบอกกล่าวก่อน ตามมาตรา ๖๘๖

- ฎ.๑๒๗๔-๑๒๗๕/๒๕๔๔

- ในสัญญาค้ำประกันระบุเงื่อนไขว่า โจทก์ต้องยื่นคำเรียกร้องตามสัญญาค้ำประกันภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๐ อันเป็นกรณีที่หากมีการที่ลูกหนี้ผิดสัญญาซึ่งผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบ โจทก์จะต้องแจ้งข้อเรียกร้องให้ผู้ค้ำประกันทราบก่อน เมื่อโจทก์ฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขนี้ ผู้ค้ำประกันจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

- มาตรา 687 ผู้ค้าประกันไม่จำเป็นต้องชำระหนี้ก่อนถึงเวลากำหนดที่จะชำระ แม้ถึงว่าลูกหนี้จะไม่อาจถือเอาซึ่งประโยชน์แห่งเงื่อนไขเริ่มต้นหรือเวลาสุดสิ้นได้ต่อไปแล้ว

อธิบาย ลูกหนี้ไม่อาจถือประโยชน์แห่งเงื่อนไขได้มีด้วยกัน 4 กรณี ดังนี้

- (1) ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด
- (2) ไม่ให้ประกันเมื่อจำเป็นต้องให้
- (3) ลูกหนี้ทำลายหรือทำให้ลดน้อยถอยลงซึ่งหลักประกันอันใดให้ไว้
- (4) ลูกหนี้นำทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาให้ประกันไว้โดยเจ้าของไม่ยินยอม

! ถ้าเกิดกรณีข้างต้นขึ้น แม้หนี้ไม่ถึงกำหนด เจ้าหนี้ก็ฟ้องลูกหนี้ได้ แต่จะยังฟ้องผู้ค้าประกันมิได้

ลูกหนี้สละประโยชน์เวรเวลา

- มาตรา 192 วรคสอง

“ถ้าเวรเวลาเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายใด ฝ่ายนั้นจะสละประโยชน์นั้นเสียก็ได้ หากไม่กระทบกระเทือนถึงประโยชน์อันคู่กรณีอีกฝ่ายจะพึงได้รับจากเวรเวลานั้น”

อธิบาย : ถ้านิติกรรมทำขึ้นเพื่อประโยชน์ฝ่ายเดียว ฝ่ายนั้นจะสละเสียยอมทำได้เสมอ แต่หากทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย ต้องให้อีกฝ่ายยินยอมด้วย เช่น ก็เงินคืดดอกเบียตกลงให้แบ่งชำระใน 4 ปี เช่นนี้จะขอชำระหนี้รวดเดียวหมดก่อนครบ 4 ปีได้ ต้องให้ฝ่ายเจ้าหนี้ยินยอมด้วย

ตัวอย่าง

นายเอก ให้นายโท กู้เงิน 500,000 บาท มีกำหนดชำระคืนใน 2 ปี แต่เมื่อนายเอกมีจดหมายไปทวงถามให้เตรียมพร้อมชำระหนี้เมื่อใกล้จะครบ 2 ปี นายโทกลับตอบกลับว่า ไม่เคยกู้ยืมเงินจากนายเอก เช่นนี้แม้หนี้ยังไม่ถึงกำหนด แต่ก็ต้องถือว่าลูกหนี้สละประโยชน์แห่งเงื่อนไขแล้ว นายเอกย่อมฟ้องนายโทได้ทันที

ฎ.1189/2494

- จำเลยทำสัญญาชดใช้หนี้ให้ไว้แก่โจทก์มีกำหนด 2 ปีข้างหน้า ต่อมาก่อนถึงกำหนด จำเลยไปบอกว่าจำเลยไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญา เพราะถูกโจทก์หลอกให้ทำสัญญา
- ศาลฎีกา วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ที่จำเลยปฏิเสธเป็นการสละประโยชน์เฝ้า่อนเวลาแล้ว โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องบังคับจำเลยได้ทันที

สิทธิเกี่ยงของผู้ค้าประกัน

- มาตรา 688 เมื่อเจ้าหนี้ทวงให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ ผู้ค้าประกันจะขอให้เรียกลูกหนี้ชำระก่อนก็ได้ เว้นแต่ลูกหนี้จะถูกศาลพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเสียแล้ว หรือไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ไปอยู่แห่งใดในพระราชอาณาเขต
- มาตรา 689 ถึงแม้จะได้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ดังกล่าวมาในมาตราก่อนนั้นแล้วก็ตาม ถ้าผู้ค้าประกันพิสูจน์ได้ว่าลูกหนี้มีทางที่จะชำระหนี้ได้ และการที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ นั้นจะไม่เป็นการยากไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องบังคับการชำระหนี้รายนั้นเอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อน
- มาตรา 690 ถ้าเจ้าหนี้มีทรัพย์สินของลูกหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันไซ้ เมื่อผู้ค้าประกันร้องขอ ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องให้ชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินซึ่งเป็นประกันนั้นก่อน

อธิบาย(ม.688)

- สิทธิเคียงให้ไปเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนกล่าวคือ เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ แต่เจ้าหนีกลับมาเรียกเอากับผู้ค้ำประกันก่อน เช่นนี้ผู้ค้ำประกันมีสิทธิเคียงให้ไปเรียกเอากับลูกหนี้ก่อน
- อนึ่ง เป็นสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไปเรียกหรือไม่ก็ได้ โดยเจ้าหนีอาจฟ้องผู้ค้ำประกันโดยไม่ต้องทวงถามก่อน เพราะ ตาม ม.686 เจ้าหนีฟ้องผู้ค้ำประกันได้ทันทีที่ลูกหนี้ผิดนัด กล่าวคือ เจ้าหนีจะทวงให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนหรือไม่ ก็ยังฟ้องผู้ค้ำประกันได้เสมอ หากแต่ถ้าไม่ทวงผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้ก่อน ผู้ค้ำประกันไม่ต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมศาล ตาม มาตรา 684

ข้อยกเว้นสิทธิเคียงตาม ม.688

1. ลูกหนี้ล้มละลาย โดยเริ่มตั้งแต่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว ก็เข้าข้อยกเว้นแล้ว ทำให้ผู้ค้าประกันใช้สิทธิเคียงมิได้แล้ว
2. ไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ไปอยู่แห่งใดในราชอาณาจักร หมายถึง
  - 2.1 ลูกหนี้อยู่ในประเทศไทย แต่ไม่ทราบว่าอยู่ที่ใด หรือ
  - 2.2 ลูกหนี้อยู่ต่างประเทศ

อธิบาย มาตรา 689

- กฎหมายมิได้บังคับว่า เจ้าหนี้จะต้องฟ้องลูกหนี้ก่อน แล้วจึงมาฟ้องผู้ค้ำประกัน แต่เป็นสิทธิของเจ้าหนี้จะฟ้องใครก่อนก็ได้ หรือจะฟ้องทั้งคู่พร้อมกันก็ได้
- ในกรณีที่ฟ้องทั้งคู่เป็นจำเลย ผู้ค้ำประกันจึงจะมีสิทธิเถียงตามมาตรานี้
- โดยหลักเมื่อลูกหนี้และผู้ค้ำประกันแพคดี เจ้าหนี้มีสิทธิบังคับยึดทรัพย์สินของคนทั้งสองออกขายทอดตลาดบังคับชำระหนี้ได้ ถ้าผู้ค้ำประกันไปบังคับยึดทรัพย์สินผู้ค้ำประกันก่อน ผู้ค้ำประกันก็อ้างสิทธิเถียงตามมาตรานี้ ขอให้ไปบังคับเอากับลูกหนี้ก่อนได้ กฎหมายบังคับเอาไว้ว่า ถ้าเข้าเงื่อนไขแล้ว เจ้าหนี้ต้องบังคับกับลูกหนี้ก่อน เว้นแต่ว่าผู้ค้ำประกันเข้าค้ำประกันโดยตกลงรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ก็จะสิ้นสิทธิตามมาตรานี้

อธิบาย มาตรา 689(ต่อ)

- “มีทางชำระหนี้ได้” หมายความว่า ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน (ฎ ๘๓๘/๒๕๔๔)
- “ไม่เป็นการยาก” หมายความว่า ทรัพย์สินของลูกหนี้นั้น ไม่ตกอยู่ภายใต้บุริมสิทธิอื่นใด เช่น จำน่า จำนอง
- อนึ่ง ผู้จำนองทรัพย์สินไม่มีสิทธิใดๆ เพราะ สัญญาจำนองเป็นการสัญญาต่อเจ้าหนี้ว่า เมื่อลูกหนี้ผิดนัดยอมให้เจ้าหนี้บังคับทรัพย์สินจำนองได้ (ฎ.๗๔๑/๒๕๒๓)

- ทรัพย์นั้นต้องเป็นของลูกหนี้
- “ยึดถือ” หมายถึง ไว้เป็นประกันการชำระหนี้ คือ ยึดถือไว้เพื่อบังคับ จำนำ จำนอง หรือบุริมสิทธิอื่น แต่ไม่จำเป็นต้องยึดถือตัวทรัพย์ไว้เพียง เจ้าหนี้มีสิทธิบังคับเหนือทรัพย์นั้นก็พอ เช่น การ จำนอง จะไม่มีการส่งมอบ ตัวทรัพย์อย่างสัญญาจำนำ แต่การ จำนอง ก่อสิทธิแก่เจ้าหนี้ในการบังคับ ขายทอดตลาดทรัพย์จำนอง
- กรณีมีการกู้ยืมกันหลายครั้ง หรือมีมูลหนี้ต่อกันหลาย ราย ต้องแยก พิจารณาว่ามูลหนี้แต่ละราย รายใดมีทรัพย์หลักประกันหรือไม่ กรณีเช่นนี้ ผู้ค้าประกันจะเกี่ยงให้บังคับหลักประกันของลูกหนี้ได้ ก็ต่อเมื่อเป็น หลักประกันในหนี้รายที่ตนเองเข้าค้าประกันเท่านั้น แม้ว่าเจ้าหนี้ - ลูกหนี้ จะเป็นคนเดียวกันก็ตาม

ผลของการรับลดจำนวนหนี้

มาตรา 691 ในกรณีที่เจ้าหนี้ตกลงกับลูกหนี้ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการค้ำประกันรวมทั้งดอกเบี่ย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น ให้เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตกลงกันนั้น ถ้าลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้วก็ดี ลูกหนี้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดไม่ครบถ้วนแต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ส่วนที่เหลือนั้นแล้วก็ดี หรือลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ลดแต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดนั้นแล้วก็ดี ให้ผู้ค้ำประกันเป็นอันหลุดพ้นจากการค้ำประกัน

ผลของการปรับลดจำนวนหนี้

ในการชำระหนี้ของผู้ค้าประกันดังกล่าว ผู้ค้าประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้แม้จะล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดแต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาชำระหนี้ดังกล่าว ในกรณีที่เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้าประกันทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวเมื่อล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้ว ให้ผู้ค้าประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้าประกันทราบถึงข้อตกลงนั้น ทั้งนี้ ข้อตกลงที่ทำขึ้นภายหลังที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้แล้ว หากในข้อตกลงนั้นมีการขยายเวลาชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ มิให้ถือว่าเป็นการผ่อนเวลาตามมาตรา 700

ข้อตกลงใดที่มีผลเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ค้าประกันให้มากกว่าที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ

อายุความสะดุดหยุดลงเป็นคุณเป็นโทษ

- มาตรา 692 อายุความสะดุดหยุดลงเป็นโทษแก่ลูกหนี้ นั้น ย่อมเป็นโทษแก่ผู้ค้าประกันด้วย

เหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง

มาตรา 193/14 อายุความย่อมสะดุดหยุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ลูกหนี้รับสภาพหนี้ต่อเจ้าหนี้ตามสิทธิเรียกร้องโดยทำเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ให้ ชำระหนี้ให้บางส่วน ชำระดอกเบี้ย ให้ประกัน หรือกระทำการใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง

(2) เจ้าหนี้ได้ฟ้องคดีเพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องหรือเพื่อให้ชำระหนี้

(3) เจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย

(4) เจ้าหนี้ได้มอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิจารณา

(5) เจ้าหนี้ได้กระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี

- ผลของการที่อายุความสะดุดหยุดลง

คือ อายุความที่เดินมานับแต่วันที่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้นั้น จะหยุดลง และจะเริ่มนับใหม่อีกครั้งเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงนั้น สิ้นสุดลง เช่น สัญญาคู่มีอายุความ 10 ปี เมื่ออายุความเดินถึงปีที่ 9 ลูกหนี้นำเงินไปชำระหนี้บางส่วน อันทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา 193/14(1) เช่นนี้ อายุความ 10 ปี ก็จะเริ่มต้นนับใหม่ในวันที่ ลูกหนี้เอาเงินมาชำระหนี้บางส่วนนั่นเอง

อายุความ

- มาตรา 203 ถ้าเวลาอันจะพึงชำระหนี้นั้นมีได้กำหนดลงไว้ หรือจะอนุมานจากพฤติการณ์ทั้งปวงก็ไม่ได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้ย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันดุจกัน
- มาตรา 193/9 สิทธิเรียกร้องใด ๆ ถ้ามิได้ใช้บังคับภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด สิทธิเรียกร้องนั้นเป็นอันขาดอายุความ
- มาตรา 193/10 สิทธิเรียกร้องที่ขาดอายุความ ลูกหนี้มีสิทธิที่จะปฏิเสธการชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องนั้นได้
- มาตรา 193/24 เมื่ออายุความครบกำหนดแล้ว ลูกหนี้จะสละประโยชน์แห่งอายุความนั้นเสียก็ได้ แต่การสละประโยชน์เช่นนี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลภายนอกหรือผู้ค้าประกัน

การรับสภาพหนี้

- การรับสภาพหนี้ต้องเป็นเรื่องที่ยังอยู่ในอายุความ แต่ลูกหนี้สละซึ่งประโยชน์แห่งอายุความนั้นเสีย ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงและเป็นโทษแก่ผู้ค้ำประกันด้วย ตาม มาตรา 692 ทำให้ต้องเริ่มนับอายุความใหม่ทั้งลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน
- กรณีลูกหนี้ไปทำหนังสือรับสภาพหนี้ภายหลังคดีขาดอายุความ มีผลให้เป็นการรับสภาพความรับผิด อันมีผลเฉพาะตัวลูกหนี้ กล่าวคือเป็นกรณีลูกหนี้สละประโยชน์ในอายุความ ซึ่ง มาตรา 193/24 บัญญัติให้ไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลภายนอกและผู้ค้ำประกัน ดังนั้น ผู้ค้ำประกันอ้างเหตุอายุความหลุดพ้นความรับผิดได้ ดังเป็นข้อต่อสู้ของผู้ค้ำประกันเอง

คำประกัน

ผลภายหลังชำระหนี้

มาตรา 693-697

สิทธิของผู้ค้าประกันที่ชำระหนี้แทน

- มาตรา 693 ผู้ค้าประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบียดเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใด ๆ เพราะการค้ำประกันนั้น

อนึ่งผู้ค้าประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วย

อธิบาย: บรรดามี ใช้กับการไล่เบียดลูกหนี้

บรรดาสอง ผู้ค้าประกันรับช่วงสิทธิเจ้าหนี้ที่มีอยู่เหนือมูลหนี้ทั้งปวง ดังนั้นจึงมีสิทธิช่วงสิทธิมาบังคับเอากับหลักประกันได้

การเข้าช่วงสิทธิบังคับหลักประกัน

มี 2 ความเห็น

- ความเห็นแรก เห็นว่า ช่วงสิทธิบังคับได้เฉพาะกับทรัพย์สินหลักประกันของลูกหนี้เท่านั้น
- ความเห็นที่สอง เห็นว่า ช่วงสิทธิบังคับได้กับหลักประกันทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้หรือไม่ อาศัยมาตรา 226

เรื่องนี้ยังไม่มีคดีสู่ศาลฎีกา แต่ เนติบัณฑิตยสภาเคยออกเป็นข้อสอบและวินิจฉัยว่า บังคับได้กับหลักประกันทั้งปวง ไม่ว่าจะของใคร

หมวด 3 ผลภายหลังชำระหนี้

- เมื่อลูกหนี้ผิดนัดและเจ้าหนี้ได้เรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ ถ้าผู้ค้ำประกันไม่ได้ใช้สิทธิไถ่หรือเรียกให้ไปเอาชำระ หรือบังคับเอากับหลักประกันของลูกหนี้ก่อน แต่ได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไปตามสัญญาค้ำประกัน

สิทธิของผู้ค้ำประกันภายหลังจากการที่ชำระหนี้ไปแล้ว มีดังนี้

- 1. ผู้ค้ำประกันมีสิทธิไถ่เบี่ย (ดู มาตรา 693)
- 2. รับช่วงสิทธิ (ดู มาตรา 693 วรรค 2)
- 3. ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ (ดู มาตรา 694)

1.สิทธิไล่เบียด

1.1 สิทธิไล่เบียดเอาที่ลูกหนี้ เต็มจำนวน ม.693วรรค 1

“ผู้ค้ำประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบียดเอาจากลูกหนี้ เพื่อ**ต้นเงิน**กับ**ดอกเบียด**และเพื่อ**การที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไป**อย่างใด ๆ เพราะการค้ำประกันนั้น”

ข้อยกเว้นการไล่เบี้ยเอาากับลูกหนี้

- ผู้ค้าประกันละเลยไม่ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ (ม.695) เว้นแต่ จะไม่รู้ว่า มีข้อต่อสู้เช่นว่า และการไม่รู้ มิใช่เพราะความผิดของผู้ค้าประกันเอง ผล
- ผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้แทนไป โดยมีได้บอกลูกหนี้ และลูกหนี้ยังมีรู้ ความ มาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ซ้ำอีก (ม.696)
  1. ผู้ค้าประกันสละข้อต่อสู้ของลูกหนี้

หลักคือ ชำระหนี้แทนไป ย่อมไล่เบี้ยได้เต็มจำนวนที่ชำระไป เว้นเสียแต่ เข้าข้อยกเว้นข้างบน ซึ่งจะมีผลให้ผู้ค้าประกันอาจไล่เบี้ยเอาจาก ลูกหนี้ได้ไม่เต็มจำนวน หรืออาจไล่เบี้ยมิได้เลย

2. สิทธิยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้

- มาตรา 694 นอกจากข้อต่อสู้ของผู้ค้ำประกันมีต่อเจ้าหนี้นั้น ท่านว่าผู้ค้ำประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย ตัวอย่างข้อต่อสู้ เช่น หนี้ประธานขาดอายุความ, ขาดหลักฐานฟ้องคดี, หนี้ไม่สมบูรณ์, การชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นพันวิสัยแล้ว, เจ้าหนี้ไม่ได้ฟ้องให้ทายาทลูกหนี้รับผิดชอบใน 1 ปี, ลูกหนี้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว
- ข้อยกเว้นมาตรา 694 คือ ถ้าผู้ค้ำประกันรู้เหตุสำคัญผิด หรือไร้ความสามารถ แม้หนี้ประธานจะเป็นโมฆียะ ลูกหนี้บอกล้างแล้วหลุดพ้นจากการชำระหนี้ ผู้ค้ำจะอ้างเหตุโมฆียะของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ไม่ได้ ทั้งนี้ตาม มาตรา 681 วรรคสาม บัญญัติไว้

ผลแห่งการไม่ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ (มาตรา 695)

สันนิษฐานที่จะไล่เบียดเอาแก่ลูกหนี้ เพียงเท่าที่ไม่ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เว้นแต่ จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้ว่ามีข้อต่อสู้เช่นนั้น และที่ไม่รู้นั้นมิได้เป็นเพราะ ความผิดของตนด้วย

Ex. ลูกหนี้เป็นหนี้เงินกู้ 50,000 บาท ผู้ค้าประกันรู้ว่าการชำระหนี้ไป แล้ว 10,000 บาท แต่เมื่อเจ้าหนี้มาเรียกให้ชำระหนี้ ผู้ค้าประกันก็ยินยอม ชำระเต็มจำนวน 50,000 บาท เช่นนี้คงไล่เบียดเอาจากลูกหนี้ได้เพียง 40,000 บาท

Ex. ลูกหนี้เป็นหนี้เงินกู้ 100,000 บาท ผู้ค้าประกันรู้ว่าหนี้ขาดอายุความ แล้ว แต่ก็ยังชำระหนี้แทนลูกหนี้ไป ผลก็คือไม่อาจไล่เบียดเอากับลูกหนี้ได้ เลย

ผลแห่งการไม่ยกข้อต่อผู้ที่ป็นอายุความ

แยกพิจารณา ดังนี้

กรณีที่ 1 เจ้าหนี้เรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทน (ยังไม่ฟ้อง)

- ถ้าคดีขาดอายุความ+ผู้ค้ำประกันรู้ ผลคือ ไล่เบี้ยลูกหนี้มิได้เลย
- ถ้าคดีขาดอายุความ+ผู้ค้ำประกันไม่รู้+ไม่ผิด ผลคือ ไล่เบี้ยลูกหนี้ได้
- ถ้าคดีขาดอายุความ+ผู้ค้ำประกันไม่รู้+ผิดที่ไม่รู้ ผลคือ ไล่เบี้ยลูกหนี้มิได้

เลย

ผลแห่งการไม่ยกข้อต่อสู้ที่เป็นอายุความ (ต่อ)

กรณีที่ 2 เจ้าหนี้ฟ้องทั้งลูกหนี้+ผู้ค้ำประกัน

- (ก) ลูกหนี้นียกอายุความขึ้นต่อสู้ไว้ในคำให้การ ต้องถือว่าเรื่องของอายุความเป็นข้อต่อสู้ของลูกหนี้ในคดีนั้น ๆ แล้ว การที่ผู้ค้ำไม่ยกขึ้นต่อสู้ ย่อมสิ้นสิทธิไล่เบียดเอากับลูกหนี้ในภายหลัง
- (ข) ลูกหนี้ไม่ยกขึ้นต่อสู้ ดังนั้นในคดีดังกล่าวย่อมไม่ถือว่าเรื่องขาดอายุความเป็นข้อต่อสู้ของลูกหนี้ ดังนี้แม้ผู้ค้ำประกันจะรู้ว่าคดีขาดอายุความ แต่ไม่ยกขึ้นต่อสู้ ก็ไม่เสียสิทธิไล่เบียดเอากับลูกหนี้แต่อย่างใด

กรณีที่ 3 ลูกหนีไปตกลงสละประโยชน์แห่งอายุความ

- (ก) ก่อนคดีขาดอายุความ ลูกหนีไปตกลงทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้ไว้กับ เจ้าหนี้ มีผลให้อายุความสะดุดหยุดลงและเป็นโทษแก่ผู้ค้าประกันด้วย กรณีเช่นนี้ผู้ค้าประกันย่อมไม่อาจอ้างเหตุอายุความต่อสู้ได้
- (ข) หลังคดีขาดอายุความ การที่ลูกหนีไปทำหนังสือรับสภาพหนี้(รับสภาพ ความรับผิดชอบ) ย่อมมีผลเป็นการเฉพาะตัวลูกหนีที่ทำให้ลูกหนีผูกพัน ต้องรับผิดชอบตามหนังสือดังกล่าวต่อไป แต่ไม่ผูกพันผู้ค้าประกัน ดังนั้นผู้ ค้าประกันยังคงยกอ้างการขาดอายุความขึ้นต่อสู้ได้ และถือได้ว่าข้อต่อสู้ เรื่องอายุความเป็นข้อต่อสู้ของผู้ค้าประกันเองในกรณีนี้ ฉะนั้นหากผู้ค้า ประกันไม่ยกต่อสู้ ก็ไม่เสียสิทธิไล่เบี้ยเอากับลูกหนีแต่อย่างใด

ผู้ค้าประกันสินทรัพย์เบียด

2.3 ผู้ค้าประกันสละข้อต่อสู้ของลูกหนี้

- เป็นกรณีที่ผู้ค้าประกันทำสัญญาสละข้อต่อสู้ของลูกหนี้ไว้แต่ต้น เมื่อผู้ค้าประกันชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ไป ก็ไม่มีสิทธิไต่เบียดเพราะตนได้สละแล้ว เป็นเสมือนความรับผิดชอบที่ผู้ค้าประกันมีต่อเจ้าหนี้
- การสละข้อต่อสู้นี้อาจเป็นการสละข้อต่อสู้โดยชัดแจ้ง หรือโดยปริยายก็ได้ หรืออาจเป็นกรณีการสละข้อต่อสู้โดยปริยายตามผลของกฎหมาย เช่น ตามมาตรา 681 วรศค 3

ผู้ค้าประกันสินลทิเบีย

มาตรา 696 ผู้ค้าประกันไม่มีสิทธิจะไล่เบียเอาแก่ลูกหนี้ได้ ถ้าว่าตนได้ชำระหนี้แทนไปโดยมิได้บอกลูกหนี้ และลูกหนี้ยังมีรู้ความมาชำระหนี้ซ้ำอีก

ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ค้าประกันก็ได้แต่เพียงจะฟ้องเจ้าหนี้เพื่อคืนลาภมิควรได้เท่านั้น

ผลแห่งการไปชำระหนี้ซ้ำ มาตรา 696

กรณี 1 ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้ไปเต็มจำนวนแล้ว แต่ไม่บอกลูกหนี้ ลูกหนี้ไม่รู้จักไปชำระหนี้เต็มจำนวนแก่เจ้าหนี้อีก

ผลคือ

เป็นไปตาม ม.696 ผู้ค้ำประกันสิ้นสิทธิไล่เบี้ยเอากับลูกหนี้ ทำได้
อย่างเด็ดขาดไปเรียกเอากับเจ้าหนี้ ตามหลักลาภมิควรได้

กรณี2 ลูกหนี้ชำระหนี้เต็มจำนวนแก่เจ้าหนี้ แต่ไม่บอกผู้ค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันจึงไปชำระหนี้เต็มจำนวนแก่เจ้าหนี้อีก

2.1 ผู้ค้ำประกันรู้ แต่เจ้าหนี้เรียกให้ชำระ ก็ยอมชำระหนี้ไป ผล สิ้นสิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตาม ม.695 ถือว่าไม่ยกข้อต่อสู้ และจะเรียกคืนจากเจ้าหนี้ก็มิได้ ตาม ม.407 เพราะถือเป็นการชำระหนี้ตามอำเภอใจไปโดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพัน

2.2 ผู้ค้ำประกันไม่รู้ว่าลูกหนี้ชำระแล้ว

- (ก) เป็นความผิดผู้ค้ำฯ ที่ไม่รู้ ผลคือ สิ้นสิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตาม ม.695 แต่ยังเรียกคืนได้จากเจ้าหนี้ฐานลบกมิดควรได้ ตาม ม.406
- (ข) ไม่ใช่ความผิดผู้ค้ำฯ ที่ไม่รู้ ผลคือ ไล่เบี้ยลูกหนี้ตาม ม.693 หรือเรียกคืนได้จากเจ้าหนี้ฐานลบกมิดควรได้ ตาม ม.406

ผลภายหลังชำระหนี้

- ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากความรับผิด เพราะเข้ารับช่วงสิทธิไม่ได้
- ตามมาตรา 697
- กรณีที่ผู้ค้ำประกันจะหลุดพ้นจากความรับผิดนี้ต้องเข้าลักษณะ
  1. ต้องเป็นกรณีที่โดยปกติแล้ว ผู้ค้ำประกันจะสามารถรับช่วงสิทธิได้ ดังนั้นจึงต้องเป็นเรื่องสิทธิที่เจ้าหนี้มีอยู่เหนือลูกหนี้ ตามมาตรา 693 เท่านั้น
  2. เจ้าหนี้เป็นผู้กระทำให้ผู้ค้ำประกันไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิได้

3. สิทธิที่จะเข้ารับช่วงนั้น ต้องเป็นสิทธิจํานำ จํานอง หรือบุริมสิทธิที่ลูกหนี้
ให้ไว้แก่เจ้าหนี้ก่อนตนเข้าค้ำประกัน

- สิทธิที่ว่านี้หมายถึง สิทธิที่เจ้าหนี้จะบังคับเอาได้เช่นเดียวกับสิทธิจํานำ
หรือจํานอง อันเป็นสิทธิเหนือทรัพย์สิน (คำพิพากษาฎีกาที่ 631/2474)
- การมอบโฉนดให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้ ไม่เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหนี้เหนือที่ดิน
ตามโฉนด การที่เจ้าหนี้คืนโฉนดให้ลูกหนี้ไป ไม่ทำให้ผู้ค้ำประกันหลุดพ้น
จากความรับผิด เพราะการมอบโฉนดไม่เป็นการจํานอง ไม่มีผลที่จะให้ผู้
ค้ำประกันรับช่วงสิทธิไปบังคับเอาจากทรัพย์สินนั้นได้ (คำพิพากษาฎีกาที่
2718/2515)

4. สิทธิที่ได้ให้ไว้ต่อเจ้านั้นนั้นต้องให้ไว้ก่อนหรือในขณะที่ทำสัญญาค้ำประกัน
5. ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากความรับผิดเพียงเท่าที่ตนต้องเสียหายเพราะการนั้น หมายความว่า ผู้ค้ำประกันเสียหายเพราะการไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิได้จำนวนเท่าใด ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากความรับผิดจำนวนเท่านั้น มิได้ทำให้หลุดพ้นจากความรับผิดโดยสิ้นเชิง เว้นแต่ความเสียหายที่ผู้ค้ำประกันไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิได้จะเป็นทั้งหมด เช่นนี้ก็ทำให้ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากความรับผิดทั้งหมดเช่นกัน

กฎหมายว่าด้วยการจ้างงาน

มาตรา ๗๐๒ อันว่าจ้างงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า
ผู้จ้างงานเอาทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจ้างงานเป็น
ประกันการชำระหนี้ โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจ้างงาน

ผู้รับจ้างงานชอบที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จ้างงานก่อนเจ้าหนี้
สามัญมีพักต้องพิเคราะห์ว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะได้โอนไปยัง
บุคคลภายนอกแล้วหรือไม่

มาตรา ๗๒๗/๑ ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ผู้จ้างเองซึ่งจ้าง
ทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระ ไม่ต้องรับผิดชอบใน
หนี้ที่เกินราคาทรัพย์สินที่จ้างเองในเวลาที่ยังค้างจ้างหรือเอาทรัพย์จ้างเอง
หลุด

หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๕.๓/ ๖ ๒๗๗๔ ลงวันที่ ๓

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง การจดทะเบียนงานอสังหาริมทรัพย์แก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๕๗

“๓. การดำเนินการสอบสวนและจดทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่เรื่อง
งานอสังหาริมทรัพย์แก้ไขใหม่.....เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องสอบสวนและตรวจสอบสัญญา
งานอสังหาริมทรัพย์ต่อท้ายงานอสังหาริมทรัพย์ใหม่ ไม่ให้มีข้อความที่ขัดต่อบทบัญญัติที่แก้ไข
ใหม่ดังกล่าว และหากตรวจสอบแล้วปรากฏว่า มีข้อตกลงใดข้อหนึ่งที่เป็น
โมฆะ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องจดทะเบียนให้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๓ แห่ง
ประมวลกฎหมายที่ดิน.....”

อธิบดีกรมที่ดิน

กระบวนการบอกกล่าวเป็นหนังสือไปถึงผู้จ้าง

มาตรา ๗๒๘ เมื่อจะบังคับจ้างนั้น ผู้รับจ้างต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่ง**ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าว**นั้น ถ้าและลูกหนี้ละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจ้างจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษา สั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจ้างและให้ขายทอดตลาดก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีผู้จ้างเองซึ่งจ้างเองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นต้องชำระ ผู้รับจ้างเองต้องส่งหนังสือบอกกล่าวดังกล่าวให้ผู้จ้างเองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ทราบ ถ้าผู้รับจ้างเองมิได้ดำเนินการภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนั้น ให้ผู้จ้างเองเช่นว่านั้นหลุดพ้นจากความรับผิดชอบและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น บรรดาที่เกิดขึ้นนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาสิบห้าวันดังกล่าว

การบังคับนี้จ้างเอง (ทางเลือกใหม่)

มาตรา ๗๒๙/๑ เวลาใด ๆ หลังจากที่หนี้ถึงกำหนดชำระ ถ้าไม่มี
การจ้างเองรายอื่นหรือบุริมสิทธิอื่นอันได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สิน
อันเดียวกันนี้ **ผู้จ้างเองมีสิทธิแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้รับจ้างเองเพื่อให้**
ผู้รับจ้างเองดำเนินการให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จ้างเองโดยไม่
ต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาล โดยผู้รับจ้างเองต้องดำเนินการขายทอดตลาด
ทรัพย์สินที่จ้างเองภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งนั้น
ทั้งนี้ ให้ถือว่าหนังสือแจ้งของผู้จ้างเองเป็นหนังสือยินยอมให้ขาย
ทอดตลาด

ในกรณีที่ผู้รับจ้างเองไม่ได้ดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จ้างเอง ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ผู้จ้างเองพ้นจากความรับผิดชอบใน ดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระตลอดจนค่าภาระติดพันอัน เป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่พ้นกำหนดเวลา ดังกล่าว

เมื่อผู้รับจ้างขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จ้างเองได้เงินสุทธิจำนวน เท่าใด ผู้รับจ้างเองต้องจัดสรรชำระหนี้และอุปกรณ์ให้เสร็จสิ้นไป ถ้ายังมีเงิน เหลือก็ต้องส่งคืนให้แก่ผู้จ้างเอง หรือแก่บุคคลผู้ควรจะได้เงินนั้นแต่ถ้าได้ เงินน้อยกว่าจำนวนที่ค้างชำระ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๓๓ และในกรณีที่ผู้จ้างเองเป็นบุคคลซึ่งจ้างเองทรัพย์สินเพื่อประกันหนี้อันบุคคล อื่นจะต้องชำระ ผู้จ้างเองย่อมรับผิดชอบเพียงเท่าที่มาตรา ๗๒๗/๑ กำหนดไว้

ตอบข้อสงสัย ?

